

LIMBA ROMÂNĂ

4

罗马尼亚语

张志鹏 主编

罗马尼亚语

4

张志鹏 主编

外语教学与研究出版社

主 编: 张志鹏
审 阅: 冯志臣
责任编辑: 冯志臣
责任校对: 孟慧荣

罗马尼亚语(4)
RUOMANIYA YU
张志鹏 主编

外语教学与研究出版社出版发行

(北京市西三环北路十九号)

外语教学与研究出版社印刷厂印刷

开本 850 × 1160 1/32 13.5印张 342千字

1989年12月第1版 1989年12月第1次印刷

印数: 1-650册

ISBN 7-5600-0517-9/G · 246

定价 2.45元

编 者 的 话

本书为罗马尼亚语教科书第4册，供罗语专业本科第4学期口笔语实践课教学使用。也可供罗语自学者使用。

从国内罗语教学的实际出发，罗语专业4年的教学过程不过是打好罗语基础的过程。然而头两年教学又为基础阶段。这一阶段的教学任务可概括为“打好罗语基本功”。

罗语教科书第3、4册同第1、2册一样，都是为“打好基本功”这一根本任务服务的。第3、4册共包括32课。每课除正课文外，还附有阅读课文。因基本语法现象已在第1、2册中出现，教研室还将开设系统的语法课。故本书不对语法现象作系统处理。

参加本书部分初稿编写工作的，还有曾在罗语教研室任教过的罗马尼亚专家扬·弗洛里契格同志。本书完稿后，曾经冯志臣副教授审阅过。在本书出版之际，谨向以上2位同志致以诚挚的谢意。

由于编者水平和时间有限，本书定有不少缺点和不妥之处。殷切希望读者批评指正。

编 者

1988年7月

CUPRINS

Lecția I	Stejarul din Borzești (I)	3
Lecția II	Stejarul din Borzești (II) ...	28
Lecția III	Li și-au dat viața pentru a salva vieți	49
Lecția IV	Fabrics din Zagna nu capi- tulează	78
Lecția V	O vizită în atelierul lui Brâncuși	106
Lecția VI	Moartea căprioarei	128
Lecția VII	Mănăstirea Argeșului(I)	155
Lecția VIII	Mănăstirea Argeșului(II)	186
Lecția IX	Un om necăjit (I)	216
Lecția X	Un om necăjit (II)	244
Lecția XI	Ultima brazdă (I)	265
Lecția XII	Ultima brazdă (II)	289
Lecția XIII	Ultima brazdă (III)	314
Lecția XIV	Pădurea spînzuraților	337
Lecția XV	O oră din august	360
Lecția XVI	Fiul secetei	393

Lecția I

STEJARUL DIN BORZEȘTI

după Eusebiu Camilar

-- partea I --

Ștefan cel Mare îndrăgise plaiurile Moldovei încă din copilărie. Îi plăcea să se joace cu copiii răzeșilor. Toți îi spuneau Ștefăniță sau Ștefănuță, și era bucuria lor când venea prin ținutul Trotașului. Mic, indelat, sprinten și ager, nu-l putea nimeni întrece în aruncarea săgeților către ulii! Avea ochi albaștri, părul inelat. Purta și zale ușoare. Și niște pînteni frumoși. Așa îl aducea tatăl său, Bogdan voievod, dinaintea, pe sa, arătîndu-i frumuseți și bogății pe întinsul patriei, de la Suceava în jos, dar lui Ștefan îi plăceau cel mai mult împrejurimile Borzeștilor, unde se afla un stejar uriaș, cu coroana rotundă, gros cît să-l cuprindă patru oameni. Acolo se aduna Ștefan cu copiii de prin partea locului. Îndată începea joaca. După ce se minunau de dibăcia lui Ștefan la săgetarea uliilor, începeau să se joace "de-a tătarii". Se despărțeau în două cete: cei din ceata lui Ștefan erau moldovenii, cei din ceata a doua erau tătarii, în frunte cu Mitruț, un copil de răzeș.

Pe vremea aceea Moldova era deseori atacată de tătari. Aceștia veneau și-i pîrjoleau pînă și iarba. Erau arse satele și cetățile. Oamenii erau prinși și duși în robie.

Cînd venea vestea cea rea despre năvălirea tătariilor, se aprindeau focuri pe dealuri, căci așa era ștafeta de pe atunci a moldovenilor: se aprindea un foc mare tocmai

pe Prut, pe vârful unui deal mare, îl zăreau alți pîn-
dari, de pe alte dealuri, și așa focurile se aprindeau
unul după altul, din deal în deal, pînă la Suceava.
Așa afla domnitorul că țara este în primejdie. Își
aduna armata să țină piept dușmanilor. Dar tătarii
erau mai tari și nu mai avea pace sărmana Moldovă! Oame-
nii fugeau și se ascundeau în păduri și în munți, în
timp ce semănăturile ardeau și satele erau șterse de pe
fața pămîntului.

Era în ziua aceea un cer limpede ca lacrima. Înflo-
riseră trandafirii sălbatici și sulfina. Era vremea
cînd cîntă toate păsările cîmpului, cînd țîrîie miile
de gize prin fîn. Ciocîrliile umpluseră văzduhul cu
cîntecele lor.

Glasurile copiilor din Borzești se amestecau cu
glasurile păsărilor, și parcă era ziua aceea un imn
îchinat frumuseților nepieritoare ale naturii. Deo-
dată prima ceată de copii, în frunte cu Ștefăniță, s-a
ascuns într-o pădurice. Cealaltă, în frunte cu Mi-
trut, s-a ascuns după un deal, pe unde năvăleau tătarii
cei adevărați. Apoi s-a arătat Mitruț, ca un han tă-
tăresc ce se prefăcea că este, iscodind cu ochii îm-
prejurimile stejarului. La un strigăt al lui, copiii
s-au năvălit, umplînd valea de veselie strigătelor. A
ieșit și ceata lui Ștefăniță din pădure, și săgețile de
trestie vîjîiau ușurel. Bătălia a durat aproape un
ceas. Tare era Ștefăniță, tare era și Mitruț, dar pînă
la urmă Ștefăniță a ieșit biruitor. Prins între niște
lănci de trestie, ca un han-tătar, Mitruț a fost adus
la judecată, în fața copiilor de moldoveni. Așezat pe
un butuc, sub stejarul cel rămuros, Ștefăniță a început

să-l judece strâșnic, întrebându-l: de ce-i jefuiește țara? de ce ucide copiii? de ce dă foc satelor? de ce nu se apucă tătarii să-și lucreze pământurile lor, să nu mai fie atîta spaimă pentru Moldova?

Întrebându-l, Ștefăniță își limpezea primejdia tătarilor și necazurile oamenilor. Își strînse pumnii. Pe obraz îi alunecă o lacrimă, întîia lacrimă de ciudă.

Văzuse cu ochii lui sate arzînd, moldoveni plecînd în pribegie. Văzuse și corbi zburînd spre cadavrele oamenilor. Zărise și tătari, pe un deal, departe, și-n urma lor cerul era înroșit de focuri. Asta era întîia amintire a voievodului despre tătari.

-- De ce? a întrebat încă o dată Ștefăniță, așa de crunt, încît Mitruț s-a speriat, iar ceilalți copii s-au oprit din rîs. De ce cotropești pămînt străin, han nelegiuit? Ce pedeapsă i se cuvine pentru că a năvălit în țară străină?

La întrebarea asta, copiii și-au plecat ochii, gîndindu-se. Ce pedeapsă li se dă de obicei cotropitorilor? Auziseră de la bătrîni că-i treceau prin sabie, că le tăiau nasurile, ori le scoteau ochii.

-- Să i se reteze nasul ... a spus unul.

-- Nul e prea puțin, a răspuns Ștefăniță.

-- Să i se scoată ochii ...

-- Nul e prea puțin!

-- Atunci să fie spînzurat de ramurile stejarului ... a spus altul, și Mitruț nu mai putea de bucurie că va fi legat cu frînghiile de subsuori și urcat sus, cum nu mai urcase niciodată! Copiii și-au desfăcut cingătorile, apoi și le-au legat una de alta. Toți rîdeau și chiuiau, numai Ștefăniță stătea încruntat și tăcut, ca un adevărat judecător al năvălitorilor.

-- Așa! a spus el, în timp ce copiii ceilalți îl

trăgeau pe Mitruț în sus.

Mitruț râdea și bătea din palme.

I-au legat pînă la jumătatea stejarului și l-au lăsat să se logene în bătaia vîntului. Deodată, cum râdea el și se legăna, s-a uitat departe. A îngălbenit! Glasul i-a pierit în gît! Abia a izbutit să strige:

-- Tătarii! ... Vin tătarii! ... Vin tătarii! ...

Și se uita cu groază cum vin tătarii cei adevărați, în goana cailor, cu iataganele-n dinți, cu șomcioguri aprinse în vîrful sulitelor.

-- Coborîți-mă repede ... vin tătarii! ... a strigat el a doua oară, dar copiii au luat-o la fugă, spre sat, strigînd:

-- Tătarii ... vin tătarii! ...

Au început să bată clopotele a primejdie.

Oamenii fugeau spre codru, ori apucau furcile, coasole și topoarele, gata de apărare.

Pretutindeni se auzeau țipetele copiilor și ale femeilor:

-- Tătarii! ... vin tătarii! .

Și băteau mai tare clopotele.

Vocabular

stejăr, -i (s.m.)	橡树
a îndrăgi, -esc (v.t.)	热爱, 爱
plai, -uri (s.n.)	山坡, 山峰, 地方
copilărie, -ii (s.f.)	童年
ținută, -uri (s.n.)	地方, 地区
îndesăt, -a (adj.)	墩实的

sprinten, -ă (adj.)	灵巧的, 灵敏的
ăger, -ă (adj.)	机灵的, 敏锐的
a întréce, întrec (v.t.)	超过
săgeată, săgeți (s.f.)	箭, 矢
úliu, -ii (s.m.)	苍鹰
inelát, -ă (adj.)	〔头发〕打卷的
za, zăle (s.f.)	〔单〕链节, 〔复〕链子, 铠甲
pinten, -i (s.m.)	马刺
voievód, -zi (s.m.)	大公
șa, sale (s.f.)	马鞍
întîns, -uri (s.n.)	播员, 疆域
împrejurîme, -i (s.f.)	周围, 环境
coroană, -e (s.f.)	树冠, 皇冠
a cuprinde, cuprînd (v.t.)	围, 包围, 包括
de prîr partea locului	当地的, 本地的
joacă (s.f.)	游戏, 玩耍
a se minuna, -ez (v.r.)	吃惊, 惊奇
dibăcie (s.f.)	巧妙
săgetăre, -ări (s.f.)	射箭
ceată, cete (s.f.)	群, 群
a pîrjoli, -esc (v.t.)	焚烧, 烧毁
a fi dus în robie	变为奴隶
a năvăli, -esc (v.i.)	入侵, 侵入
năvălire, -i (s.f.)	入侵, 侵入
ștafeta, -e (s.f.)	驿使, 信件, 接力棒

pîndăr, -i (s.m.)	巡逻兵, 守卫
domnitor, -i (s.m.)	大公
a fi în primăjdie	处于危险之中
a ține piept	抵抗
sărman, -ă (adj.)	可怜的
serănătură, -i (s.f.)	庄稼, 作物
a fi șters de pe fața pămîntului	从地球上抹掉
lăcrimă, -i (s.f.)	泪, 眼泪
trandafir, -i (s.m.)	玫瑰
sulfină, -e (s.f.)	黄【白】香草木犀
a țîrîi, țîrîi (v.t.)	【昆虫等】吱吱叫
gîză, -e (s.f.)	昆虫
fîn (s.n.)	干草
ciocîrlie, -ii (s.f.)	云雀
nepieritor, -oare (adj.)	不朽的, 不死的
pădurice, -i (s.f.)	小树丛
han, -i (s.m.)	可汗, 汗王, 王
a iscodi, -esc (v.t.)	窥探, 窥视, 窥伺, 盘问
tréstie, -ii (s.f.)	芦苇
a vîjii, pers. 3 vîjîie (v.i.)	呼啸
a ieși biruitor	取胜, 获胜
lance, lănci	长矛
a fi adus la judecată	被送交审判
butuc, -i (s.m.)	树墩, 断头台, 砧板
rămurós, -oasă (adj.)	枝叶繁茂的

strășnic, -ă (adj.)	狠狠的, 严厉的
a jefui, -esc (v.t.)	掠夺
a ucide, ucid (v.t.)	杀害, 屠杀
spăimă (s.f.)	恐怖
ciudă (s.f.)	恨, 愤恨
priegie, -ii (s.f.)	流离失所, 颠沛流离
corb, -i (s.m.)	乌鸦
crunt, -ă (adj.)	严厉的, 威严的, 残忍的
nelegiuit, -ă (adj.)	罪恶的, 十恶不赦的
a trece prin sabie	刀砍, 刀劈, 屠杀
a reteza, retéz, (v.t.)	截断
rămură, -i (s.f.)	树枝, 枝条
frîghie, -ii (s.f.)	绳子
subsuoară, subsuori (s.f.)	腋, 腋窝
judecător, -i (s.m.)	审判官, 法官
a trage, trag (v.t.)	拉
a bate din palme	鼓掌
a se legăna, leăgăn (v.r.)	摇摆
în bătaia vîntului	风吹
a îngălbeni, -esc (v.i.)	变黄
cu groază	害怕地, 恐惧地
iașagă, -e (s.n.)	弯刀
șomoióg, -uri (s.n.)	草把

1. Note, comentarii și expresii

1. Borzești, numele anterior al localității Ștefan cel Mare din județul Bacău, situată pe Valea Trotușului, în vecinătatea municipiului Gheorghe Gheorghiu-Dej.
2. răzeși = astfel erau numiți în Moldova în evul mediu țăranii liberi având mici suprafețe de pământ care se moșteneau din tată în fiu.
3. Ținutul Trotușului = ținut, regiune din zona văii Trotușului cuprinzând mai multe localități rurale și urbane, terenuri arabile, pășuni, păduri etc.
4. de prin partea locului = localnic, cel care locuiește într-un anumit ținut, oraș, sat etc.; se folosește atunci când vorbitorul se referă la o arie mai largă, fără a preciza cu exactitate locul de baștină al persoanei (persoanelor) despre care vorbește.

Bătrînul care s-a apropiat de grupul nostru nu părea să fie de prin partea locului.

-- Cum se poate ajunge mai ușor pe Valea Trotușului?

-- Nu știu. Nici eu nu sînt de prin partea locului.

Ștefăniță se juca cu copiii de răzeși de prin partea locului.

5. a se juca de-a ... 玩, 玩耍

În curtea școlii copiii se jucau "de-a v-ați ascunselea".

Fetele se joacă "de-a prinselea".

Ionel le explică prietenilor cum e jocul "de-

a lupul și oile".

Sora mai mică a lui Vasile se joacă toată ziua cu păpușile "de-a mama și copii", "de-a grădinița" și "de-a școala".

După ce se minunau de dibăcia lui Ștefăniță la săgetarea uliilor, copiii începeau să se joace "de-a tătarii".

6. a fi dus în robie (variantă: a apuca drumul robiei) = a fi transformat în rob, în prizonier. Folosirea acestei expresii în limba română actuală este limitată la literatura beletristică sau, mai rar, la cazuri de evocare a unor epoci istorice trecute.

7. a ține piept (+ dativul) = a se opune, a opune rezistență, a rezista.

Dacă s-au retras în cetate și au ținut piept năvălitorilor timp de mai multe zile.

Zile în șir oamenii au muncit fără odihnă pentru a ține piept puhoaielor ce amenințau să rupă digurile.

Când primea vestea năvălirii tătarilor, domnitorul își aduna oastea pentru a ține piept tătarilor.

Oamenii de ordine ai stadionului cu greu puteau ține piept mulțimii de admiratori care voiau să pătrundă în cabinele sportivilor.

8. a nu mai putea de bucurie = a se bucura extrem de mult.

Ionuț nu mai putea de bucurie că a luat nota cea mai mare la examenul de limbă română.

De câte ori primește o scrisoare de la prietenii săi din România, Ioana nu mai poate de bucurie.

Mitruț nu mai putea de bucurie că va fi legat de subșuori și urcat sus în copac.

În locul cuvîntului "bucurie" poate sta orice alt cuvînt care exprimă un sentiment, o stare fizică, o necesitate sau o manifestare psihologică, expresia avînd sensul de intensitate maximă a manifestării respective:

a nu mai putea de ... (necaz, invidie, frică, spaimă, groază, durere, rîs, frig, căldură, foame, sete).

Sensul expresiei rămîne neștirbit dacă se înlocuiește grupul cuvintelor subliniate cu verbul a muri:

a muri de ... (necaz, invidie, frică, spaimă, groază, durere, rîs, frig, căldură, foame, sete).

O altă variantă a acestei expresii se construiește cu verbul a fi + participiul trecut al verbului a muri

a fi mort de ... (frică, spaimă, frig, foame, sete).

II. Gramatică

A. Situații speciale în care articolul hotărît stă înaintea substantivului pe care îl însoțește

通常, 定冠词为后冠词【加在所限定的词的末尾】, 不管它所限定的名词的性、数、格如何。

Fratele lui s-a îmbolnăvit de cancer.

Băiatul cel mare are temperatură.

De ce s-au dus studenții aceia la cabinetul medical?

Sora mea iese astăzi din spital.

Analizele de laborator nu evidențiază nimic grav.

De ce nu este afișat programul pe ușa cabinetu-
lui de stomatologie?

Folosirea la întâmplare a antibioticelor poate
avea consecințe foarte grave.

Fetelor, după-amiază mergem s-o vizităm pe Pușă
la spital?

但是有这样一些情况，即定冠词为前冠词（它位于所限定的
词的前面，不同那个词连成一体）。请见下列各情况：

(1) 定冠词限定一个处于属格或与格的阳性人名：

Boala lui Mircea ne îngrijorează pe toți.

Spune-i lui Vasile c-am plecat la policlinică.

Propunerea lui Ionescu mi se pare interesantă.

Transmite-i salutări din partea noastră lui Geor-
gescu.

Ați auzit ce necaz i s-a întâmplat lui Andrei?

Observații:

a) 在上述例句中，将阳性人名换成阴性人名时，阴性人名则应
加后冠词。

Boala Ioanei ne îngrijorează pe toți.

Spune-i Floricăi c-am plecat la policlinică.

b) 在古语中，阳性人名也加后冠词。古代作品中有这种情况。
就是现在也还使用这样一些比较古的结构。

El locuiește într-o casă de pe Șoseaua Ian-
cului.

"Prin pădurea bradului

Trece mama Radului" (vechi cîntec popular)

S-au cunoscut în ziua de Duminica Tomei.

Domnia Lăpușneanului a fost scurtă și singeroasă.

现代罗语中，上面这种结构通常以下列形式出现：

"Șoseaua lui Iancu," "mama lui Radu", "ziua lui
Toma", "domnia lui Lăpușneanu".

- (2) 处于属格或与格的阳性专有人物名词，如果前面有一般名词如
bade, moș, nene 等，定冠词加到一般名词前面。

Acesta este băiatul cel mic al lui badea Gheorghe.

În drum spre casă, du-i scrisoarea asta lui moș
Ion.

Nevasta lui nenea Dumitru a murit acum doi ani de
mă.

- (4) 定冠词修饰处于属格和与格的表示亲属关系的阳性名词，而阳
性名词后边又有一所属形容词，这样连起来构成一个句法单位。

"(a) lui tată-meu", "(a) lui frate-tău", "(a) lui
văru-său", "(a) lui bunic-meu", "(a) lui unchi-
tău" etc.

Scrisoarea lui frate-său l-a bucurat mult.

Să nu-i spui lui tată-meu cele întîmplate!